

สภาเภสัชกรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาเภสัชกรรม อาคาร 6 ชั้น 7 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. 0-2590-1877, 0-2591-8298 โทรสาร 0-2590-2439
www.pharmacycouncil.org email : pharthal@pharmacycouncil.org

ประกาศสภาเภสัชกรรม

ที่ ๓๗ / ๒๕๕๗

เรื่อง การรับรองประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม

อาศัยอำนาจตามความในหมวด ๕ ข้อ ๒๒ แห่งข้อบังคับสภาเภสัชกรรมว่าด้วยการรับรองปริญญาประกาศนียบัตรในวิชาเภสัชศาสตร์ หรือวุฒิปัตร์ในวิชาชีพเภสัชกรรมของสถาบันต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครสมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะกรรมการสภาเภสัชกรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๒๓๒ (๑๐/๒๕๕๗) วันจันทร์ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ มีมติรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน ๕ หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรที่ ๑

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ
ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection
ชื่อประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค)
Certificate in Pharmacy (Law and Regulation for Consumer Protection)

หลักสูตรที่ ๒

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ
ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection
ชื่อประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (คุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน)
Certificate in Pharmacy (Consumer Protection Practices in Communities)

/หลักสูตรที่ ๓...

หลักสูตรที่ ๓

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

ชื่อประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (ด้านนโยบายและการบริหารระบบยา เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค)

Certificate in Pharmacy (Drug Policy and System Management for Health Consumer Protection)

หลักสูตรที่ ๔

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

ชื่อประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (ระบาดวิทยาเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ)

Certificate in Pharmacy (Epidemiology for Pharmaceutical and Health Consumer Protection)

หลักสูตรที่ ๕

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น เภสัชกรรมปฐมภูมิ : เภสัชกรรมครอบครัวและชุมชน

ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Family and Community Pharmacist Practice Learning

ชื่อประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (เภสัชกรรมปฐมภูมิ : เภสัชกรรมครอบครัวและชุมชน)

Certificate in Pharmacy (Family and Community Pharmacist Practice Learning)

จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(รองศาสตราจารย์พิเศษ เภสัชกรกิตติ พิทักษ์นิตินันท์)

นายกสภาเภสัชกรรม

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ
ชื่อภาษาอังกฤษ	Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

2. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อภาษาไทย	
ชื่อเต็ม	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค)
ชื่อภาษาอังกฤษ	
ชื่อเต็ม	Certificate in Pharmacy (Law and Regulation for Consumer Protection)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 3.1 วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม
- 3.2 คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3.3 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในปัจจุบันการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นภารกิจหลักของเภสัชกรในระบบบริการสาธารณสุข โดยเภสัชกรจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลได้รับมอบภารกิจคุ้มครองผู้บริโภคจากกระทรวงสาธารณสุขในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงมีความจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค ตั้งแต่การตรวจสอบ เฝ้าระวัง ดำเนินการสืบสวนเรื่องร้องเรียน การวางแผนและประสานการตรวจสอบ การตรวจค้น การยึดอายัด การสืบสวนประมวลพยานหลักฐาน การออกคำสั่งทางปกครอง การเปรียบเทียบปรับ การฟ้องดำเนินคดีตามกฎหมายในระบบศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ทักษะการเบิกความ เป็นพยานในศาล ตลอดจนทักษะในการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยอาศัยองค์ความรู้รอบยอดทางเภสัชศาสตร์ ทักษะทางสังคมศาสตร์ การสื่อสาร กฎหมาย การวางแผน และอื่นๆ

วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม จึงได้จัดประกาศนียบัตรการฝึกอบรมระยะสั้นด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น โดยความร่วมมือของคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อฝึกอบรมเภสัชกรจากภาคส่วนต่างๆที่ปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคให้มีทักษะ ประสบการณ์ และองค์

ความรู้ในการวิเคราะห์ วางแผน และปฏิบัติการในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย (Law and Regulation) ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. กำหนดการเปิดอบรม

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม ได้กำหนดให้เปิดการฝึกอบรม ตั้งแต่ปี งบประมาณ 2558

6. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการอบรม

- 1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม
- 2) เป็นผู้ที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม และไม่เคยถูกลงโทษในคดีทางจรรยาบรรณในระยะเวลา 2 ปี ก่อนจะสมัครเข้ารับการอบรม
- 3) เป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

7. การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 6 สามารถสมัครเข้ารับการอบรมได้ โดยไม่มีการสอบคัดเลือก

8. โครงสร้างหลักสูตร

1) ระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งหมด	16 สัปดาห์
2) จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	16 หน่วยกิต
- ภาคทฤษฎี	2 หน่วยกิต
- ภาคปฏิบัติ	14 หน่วยกิต
(ภาคทฤษฎี มีจำนวนหน่วยกิตละ 15 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ มีจำนวนหน่วยกิตละ 30 ชั่วโมง)	

1. รายละเอียดการเรียนการสอน รวม 450 ชั่วโมง

กิจกรรม	จำนวนชั่วโมง
ภาคทฤษฎี	
- การเรียนปรับฐานความรู้ในชั้น	30
ภาคปฏิบัติ	
- ลงพื้นที่ดูงานการบังคับใช้กฎหมายและอภิปราย	50
- ปฏิบัติการจัดทำโครงการจัดการความรู้ด้านกฎหมาย/การบังคับใช้	70
- ปฏิบัติงานตามโครงการและการประเมินผล	270
- ปฏิบัติการนำเสนอรายงานการศึกษา	30

1.1 รายวิชาในหลักสูตร

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม ได้กำหนด
รายวิชาในหลักสูตรไว้ดังนี้

Module1) การปรับฐานความรู้ในชั้นเรียน 30 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-6	- แนวคิดและหลักการคุ้มครองผู้บริโภคโดยใช้มาตรการทางกฎหมาย - หลักกฎหมายทั่วไป - กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ	บรรยาย กรณีศึกษา และการซักถาม
7-12	การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค (การบังคับใช้กฎหมายในระดับเขตและจังหวัด)	เรียนจากกรณีศึกษา
13-18	การบังคับใช้กฎหมาย เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค (การบังคับใช้กฎหมายในระดับประเทศ)	เรียนจากกรณีศึกษา
19-24	โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/การบังคับใช้กฎหมาย การวางแผน และการประสานงาน	เรียนจากกรณีศึกษา
24-30	จริยธรรมและจรรยาบรรณในการคุ้มครองผู้บริโภค	เรียนจากกรณีศึกษา

Moduel2) การศึกษาดูงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย 50 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-50	-ดูงานการคุ้มครองผู้บริโภคและการบังคับใช้กฎหมายในหน่วยงานต่างๆเช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานอัยการ ศาล บก.ปคบ (ตำรวจ) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค แผนงานพัฒนาวิชาการและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค	ดูงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น สรุบบทเรียนที่ได้รับและการนำไปประยุกต์ใช้

Module3) ปฏิบัติการทำโครงการจัดการความรู้ด้านกฎหมาย 70 ชั่วโมง

ผู้เรียนเลือกประเด็นในการศึกษาด้านกฎหมาย และเขียนโครงการ โดยประยุกต์ใช้ความรู้จากการ ทบทวนวรรณกรรมและประสบการณ์ของตนในการจัดทำโครงการ

ผู้เรียนต้องนำเสนอโครงการที่พัฒนาขึ้นต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจเป็นการ นำเสนอด้วยวาจา เอกสาร หรืออื่น ๆ

Module4) การดำเนินงานตามโครงการ และการประเมินผล 270 ชั่วโมง

ผู้เรียนต้องดำเนินการตามแผนและนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการเป็นระยะต่อคณะผู้สอนเพื่อ อภิปรายแลกเปลี่ยน และปรับแผนการดำเนินการ (คณะผู้สอนอาจนิเทศการดำเนินโครงการเป็นระยะด้วย)

การประเมินผลของแผนงานหรือโครงการต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม

Module5) การนำเสนอรายงาน 30 ชั่วโมง

ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษารูปแบบรายงานและการนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย/ อภิปราย/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคณะผู้สอน จากนั้นนำข้อคิด ความเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ ไปแก้ไข/ ปรับปรุงรายงาน

การวัดผลการฝึกอบรมประกอบด้วย

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมินผล	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ได้รับ มอบหมาย และเข้าร่วมแลกเปลี่ยนในระหว่าง การศึกษาตามที่กำหนด	คณะผู้สอนประเมินจาก กรณีศึกษา	ประเมิน ระยะเวลา การศึกษา	ร้อยละ 20
2) ผู้เรียนสามารถจัดทำโครงการจัดการ ความรู้ที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ได้	คณะผู้สอนประเมินจาก การติดตามการ ดำเนินงานตามโครงการ และผลการศึกษา	ประเมินทุก เดือน หลังจากเริ่ม ดำเนินการ ตามโครงการ	ร้อยละ 60
3. รายงานผลการศึกษาตามโครงการฯ	ประเมินจากการนำเสนอ	ประเมินเมื่อนำเสนอ	ร้อยละ 20

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ เภสัชกรรม สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ สภาเภสัชกรรม

1.2 การสำเร็จการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการประเมิน โดยได้รับการประเมินผลระหว่างการฝึกปฏิบัติและรายงานการปฏิบัติงานส่วนตัว อยู่ในเกณฑ์ที่ดี (รายงานการศึกษาต้องผ่านการประเมินจากคณะผู้สอนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3)

2. หน่วยงานที่จัดดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

2.1 รายนามอาจารย์ผู้ฝึกอบรม

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา คือ ผศ.ดร.ภญ.วรรณภา ศรีวิริยานุภาพ

อาจารย์ผู้สอน ได้แก่

- 2.1.1 ภก.วรวิทย์ กิตติวงศ์สุนทร
- 2.1.2 ภก.จิระ วิภาสวงศ์
- 2.1.3 ภญ.พรพรรณ สุนทรธรรม
- 2.1.4 นางรัศมี วิศทเวทย์
- 2.1.5 ภก.วินิต อัครกิจวิรี
- 2.1.6 ผศ.ดร.ภญ.วรรณภา ศรีวิริยานุภาพ
- 2.1.7 ผู้ทรงคุณวุฒิในสถานที่ศึกษาดูงานต่างๆ

2.2 มีอัตราส่วนของผู้สอนต่อผู้ฝึกอบรม อย่างน้อย 1 : 3 ในการฝึกภาคปฏิบัติ

2.3 แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ต้องมีในแหล่งฝึกปฏิบัติงานฯ หรือสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

บทความวิจัย/บทความวิชาการ(ถ้ามี)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

Websites ที่เกี่ยวข้อง

- ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ <http://elib.fda.moph.go.th/library/>
- หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ <http://socialresearch.pharm.chula.ac.th/>
- ศูนย์เอกสารองค์การอนามัยโลก สำนักวิชาการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่ <http://pubnet.moph.go.th/techjrn/ttechjrn.html>
- หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคต่างๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค แผนงานพัฒนาวิชาการและกลคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ฯ

3. งบประมาณในการฝึกอบรม

หน่วยงานหลักที่ดำเนินการฝึกอบรมเป็นผู้กำหนด

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ
ชื่อภาษาอังกฤษ	Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

2. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อภาษาไทย	
ชื่อเต็ม	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (คุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน)
ชื่อภาษาอังกฤษ	
ชื่อเต็ม	Certificate in Pharmacy (Consumer Protection Practices in Communities)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 3.1 วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม
- 3.2 สถาบันหลักและสถาบันสมทบของวิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

4. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบัน ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคของไทยเน้นให้ภาครัฐมีหน้าที่หลักในการคุ้มครองผู้บริโภค การปฏิบัติงานของภาครัฐมักไม่ทันต่อกลยุทธ์ที่ปรับเปลี่ยนและเพิ่มความซับซ้อนตลอดเวลา เนื่องจากภาคเอกชนมีผลกำไรเป็นแรงผลักดัน ผนวกกับนโยบายของรัฐที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและความเจริญทางกายภาพอย่างต่อเนื่อง ดังจะเป็นได้ว่า กฎหมายและกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคของไทยยังมีช่องว่างและไม่สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผู้บริโภคยังมีส่วนร่วมน้อยในกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นเหตุให้ขาดความเชื่อมต่อระหว่างปัญหากับแนวทางแก้ไขที่ควรเป็น และผู้บริโภคต้องเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบ ซึ่งในหลายกรณีได้เกิดปัญหาต่อเนื่องถึงสุขภาพ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะด้านยาและสุขภาพ จึงมีความสำคัญในฐานะกลไกที่จะช่วยคุ้มครองและป้องกันประชาชนผู้บริโภค มิให้ต้องสูญเสียสุขภาพ ด้วยเหตุจากการบริโภคสินค้าและบริการที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพ

ปัจจุบันมีเภสัชกรจำนวนมากที่ทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพทั้งโดยตรงและโดยอ้อม การปฏิบัติงานนี้อาศัยองค์ความรู้ทางเภสัชศาสตร์ร่วมกับการวิเคราะห์ปัญหาที่พบด้วยศาสตร์ทางสังคม เช่น นิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาหรือคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย เป็นธรรม และเกิดความคุ้มค่าจากการบริโภคยา ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการสุขภาพ มาตรการที่สามารถใช้คุ้มครองผู้บริโภคมีได้หลายหลาก เช่น การกำหนดนโยบายและข้อบังคับ การบังคับใช้กฎหมาย และที่สำคัญ คือ การสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน (community empowerment) ด้วยกลวิธี

ต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนและประชาชนเข้มแข็งหรือมีความแตกฉานในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค (literacy in consumer protection)

เพื่อให้เกษตรกรเหล่านี้มีทักษะและความรู้ในการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาจากการบริโภค และการคุ้มครองตนเองและชุมชนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตของประชาชนโดยคำนึงถึงระบบบริการสุขภาพ มิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมทั้งระดับประเทศและสากล จึงควรต้องมีการฝึกอบรมระยะสั้นการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชนเพิ่มพูนความรู้ บ่มเพาะวิธีคิด วิธีค้นหาปัญหาและหาแนวทางการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนอย่างเป็นระบบมีมาตรฐานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับจากสังคม

5. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านการอบรมมีความรู้และทักษะในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านยาและสุขภาพ โดยสามารถดำเนินการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน (community empowerment) ในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การแก้ไขปัญหาจากการบริโภค และการคุ้มครองตนเองและชุมชน โดยใช้องค์ความรู้ทางเกษตรศาสตร์และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง

6. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการอบรม

- 1) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเกษตรกรรมที่มีประสบการณ์ในการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคไม่น้อยกว่า 3 ปี
- 2) สามารถเข้าอบรมและทำกิจกรรมได้ตลอดหลักสูตร

7. การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 6 และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการการฝึกอบรมระยะสั้นการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน วิธีการคัดเลือกอาจทำโดยพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครจากใบสมัคร ซึ่งอาจมีการสอบข้อเขียนหรือการสัมภาษณ์ร่วมด้วยก็ได้

8. โครงสร้างหลักสูตร

1. ระยะเวลาการฝึกอบรม	16 สัปดาห์
2. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	16 หน่วยกิต
2.1 ภาคทฤษฎี	2 หน่วยกิต
	(15 ชั่วโมงต่อหน่วยกิต × 2 หน่วยกิต = 30 ชั่วโมง)
2.2 ภาคปฏิบัติ	14 หน่วยกิต
	(45 ชั่วโมงต่อหน่วยกิต × 14 หน่วยกิต = 630 ชั่วโมง)
- ภาคทฤษฎีมีจำนวนหน่วยกิตละ 15 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติมีจำนวนหน่วยกิตละ 45 ชั่วโมง	

9. การวัดผลการฝึกอบรมและการสำเร็จการฝึกอบรม

ผลการฝึกอบรมที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมินผล	สัดส่วนของการประเมินผล
1) ผู้เรียนสามารถพัฒนาแผนงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ ที่ -คำนึงถึงหลักจริยธรรม -เหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วม -สอดคล้องตามหลักวิชาการหรือกรอบทฤษฎี -แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ -ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยได้เหมาะสม	คณะผู้สอนประเมินจากรายงานแผนงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ ที่ผู้เรียนพัฒนาขึ้น	สัปดาห์ที่ 5 หลังการอบรม	ร้อยละ 25
2) ผู้เรียนสามารถดำเนินโครงการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ โดย -มีลักษณะที่ระบุในข้อแรกและ -แสดงถึงความสามารถในการทำงานกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดการความขัดแย้งได้ดี	คณะผู้สอนประเมินจากการติดตามการดำเนินงานตามแผนงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ	ประเมินทุกเดือน หลังจากเริ่มดำเนินการตามแผนงาน	ร้อยละ 65
3. ผู้เรียนเขียนรายงานการวิจัยที่ได้มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่มีระบบประเมินผลงานวิจัยแบบ peer review	ประเมินจากการตอบรับของวารสาร	ประเมินเมื่อเริ่มเขียนรายงานจนถึงการตอบรับของวารสาร	ร้อยละ 10

10. การจัดการฝึกอบรม

10.1 สถานที่ในการฝึกอบรม

- วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม
- หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีผลงานการสร้างเสริมศักยภาพชุมชนที่เป็น best practice หรือที่ได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ เป็นสถานที่ฝึกอบรมหรือสถานที่ดูงานเพิ่มเติมจากสถานที่ฝึกอบรมหลัก

10.2 กิจกรรมในการฝึกอบรม

ก. แผนการสอน

1) การอภิปราย 15 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-3	ระบบสุขภาพชุมชน ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อสุขภาพ ทฤษฎีพฤติกรรมสุขภาพและการประยุกต์ใช้เพื่อสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน	อภิปรายกรณีศึกษา
4-6	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนงาน การออกแบบวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อประเมินผล การดำเนินงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน	อภิปรายกรณีศึกษา
7-9	การประเมินความต้องการและศักยภาพของชุมชน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แบบจำลองที่เป็นกรอบในการประเมินปัญหาของชุมชนในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค และแบบจำลองในการวางแผนและประเมินผลโครงการคุ้มครองผู้บริโภค	อภิปรายกรณีศึกษา
10-12	ทักษะการปฏิบัติในการทำงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน เช่น การสำรวจชุมชน การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การถอดบทเรียน เป็นต้น	อภิปรายกรณีศึกษา
13-15	การฝึกทักษะการปฏิบัติในการทำงานสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน เช่น การสำรวจชุมชน การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การถอดบทเรียน เป็นต้น	ฝึกปฏิบัติ

2) การดูงานการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน 20 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-20	-ดูงานการสร้างเสริมศักยภาพชุมชนที่จัดเป็น best practice หรือที่ได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ 2-3 แห่ง	ดูงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น สรุปบทเรียนที่ได้รับและการนำไปประยุกต์ใช้

3) การจัดทำแผนการหรือโครงการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ 50 ชั่วโมง

ผู้เรียนเลือกประเด็นในการสร้างเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพ/ป้องกัน/แก้ปัญหาจาก การบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ และการคุ้มครองตนเองและชุมชน และเขียนแผนการ/โครงการสร้างเสริม ศักยภาพชุมชนฯ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี/ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมและประสบการณ์ของตนในการ จัดทำแผน/โครงการ

ผู้เรียนต้องนำเสนอแผนฯ ที่พัฒนาขึ้นต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจเป็นการ นำเสนอด้วยวาจา เอกสาร หรืออื่น ๆ

4) การดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนฯ และการประเมินผล

410 ชั่วโมง

ผู้เรียนต้องดำเนินการตามแผนและนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการเป็นระยะต่อคณะผู้สอนเพื่อ อภิปรายแลกเปลี่ยน และปรับแผนการดำเนินการ (คณะผู้สอนอาจนิเทศการดำเนินโครงการเป็นระยะด้วย)

การประเมินผลของแผนงานหรือโครงการต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม เช่น การวัดความรู้ ทำตนคติ ทักษะ ผลลัพธ์ทางพฤติกรรมและสุขภาพ หรืออื่น ๆ

5) การฝึกปฏิบัติ 5 ชั่วโมง และการเขียนรายงาน 40 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-2	การนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเขียนผลงานเพื่อ เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับต่าง ๆ	การฝึกปฏิบัติ
3-5	การวิเคราะห์ข้อมูล (ผู้เรียนนำข้อมูลของตนมาวิเคราะห์เพื่อฝึก การวิเคราะห์ข้อมูล)	การฝึกปฏิบัติ
41-45	การเขียนรายงานด้วยตนเองโดยอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ	การฝึกปฏิบัติ

10.3 กำหนดการเปิดอบรม

ชื่อการฝึกอบรม	ลักษณะการฝึกอบรม	กำหนดการฝึกอบรม
การปรับฐานความรู้ในชั้น	อภิปราย	ปีละ 1-2 ครั้ง
การดูงานและอภิปรายสิ่งที่เรียนรู้	ดูงาน อภิปราย	ปีละ 1-2 ครั้ง
การจัดทำแผนการสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การแก้ไข ปัญหาจากการบริโภค และการคุ้มครองตนเอง และชุมชน	อภิปราย ฝึกปฏิบัติ	ปีละ 1-2 ครั้ง
การดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ตามแผนฯ และประเมินผล	ฝึกปฏิบัติ	ปีละ 1-2 ครั้ง

การเขียนรายงานและการประเมินผลการ ดำเนินการ	อภิปราย ฝึกปฏิบัติ	ปีละ 1-2 ครั้ง
---	--------------------	----------------

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

ชื่อภาษาอังกฤษ Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

2. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อภาษาไทย ชื่อเต็ม ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านนโยบายและการบริหารระบบยาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

ชื่อภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม Certificate in Pharmacy (Drug Policy and System Management for Health Consumer Protection)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

4. หลักการและเหตุผล

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ สุขภาพ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีความเกี่ยวโยงกันอย่างซับซ้อน ตัวอย่างเช่น การค้าระหว่างประเทศในนามของเศรษฐกิจตลาดเสรี มีอิทธิพลต่อภาวะสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการให้ประเทศสมาชิกในองค์การการค้าโลก ต้องให้การคุ้มครองสิทธิบัตรทั้ง 2 ประเภท คือสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ (Product Patent) และ สิทธิบัตรกรรมวิธี (Process Patent) ในทุกสาขาเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลจากข้อตกลงรอบอุรุกวัยหรือข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (The General Agreement on Tariff and Trade, GATT) ที่นำไปสู่การบรรลุข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Agreement on Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPs Agreement) ความตกลงทริปส์ได้กำหนดมาตรฐานของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทุกลักษณะ รวมถึงสิทธิบัตรยา

ผลกระทบที่เกิดขึ้น สำหรับในประเทศกำลังพัฒนา พบว่า สิทธิบัตรยาอาจปิดกั้นการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ รวมทั้งอาจจำกัดการเข้าถึงของประชาชน และหากกระบวนการพิจารณาสิทธิบัตรไม่มีคุณภาพอาจส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในการได้รับผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก โดยส่วนใหญ่ประเทศที่พัฒนาแล้วมักเป็นเจ้าของสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์สุขภาพ และผลิตภัณฑ์

สุขภาพดังกล่าวมักมีราคาสูงแต่ประชาชนในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีกำลังสามารถซื้อได้มากกว่าประชาชนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา¹

ระยะเวลา 10 กว่าปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เผชิญกับปัจจัยลบนานับประการต่อระบบเศรษฐกิจไทย ไม่ว่าจะเป็น ธรณีพิบัติภัย สถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศ ผ่นวกกับข้อจำกัดจากปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ทั้งหมดย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะชะลอตัว ในขณะที่แนวโน้มค่าใช้จ่ายด้านยาของประเทศไทยกลับเพิ่มขึ้น จากมูลค่า 64,102 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 134,482 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2553²

กล่าวได้ว่า ยา มีบทบาทสำคัญต่อระบบสุขภาพของไทย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการรักษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ ปัญหายามีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน/องค์กร ทั้งรัฐและเอกชน ตัวอย่างประเด็นปัญหา ได้แก่ การเข้าไม่ถึงยา ยาราคาแพง ความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพยา การใช้ยาเกินจำเป็น รวมทั้งอิทธิพลของการโฆษณาและส่งเสริมการขายยา

แนวทางการพัฒนานโยบายด้านยาและการพัฒนาอย่างสมดุลย์ในประเทศ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีประสิทธิภาพและยั่งยืน จึงจำเป็นที่เภสัชกรจะต้องมีความคิดมีค่านิยมพื้นฐาน มีภาพแห่งอนาคตที่พึงประสงค์อย่างชัดเจนตรงกัน ด้วยเป้าหมายเดียวกันในการสร้างนโยบายด้านยาที่ดี ซึ่งควรจะประกอบด้วย

- 1) การมีภาวะผู้นำ ผู้นำทั้งระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นผู้ทำหน้าที่เป็นหัวจักรขบวนรถไฟต้องประกาศนโยบายอย่างชัดเจน โอกาสสำเร็จจึงจะสูง
- 2) การแสดงเจตจำนงแน่วแน่ พร้อมทั้งจะผลักดันนโยบาย
- 3) การสร้างพลังอำนาจให้แก่ประชาชน ทั้งในรูปแบบกฎหมายให้อำนาจและการติดต่อทางปัญญา
- 4) การสร้างภาคีเพื่อสุขภาพ ต้องอาศัยการทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น และความรับผิดชอบของสาธารณชนในเรื่องสุขภาพ จะเป็นพลังสำคัญที่จะผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพให้ประสบความสำเร็จ
- 5) การมีพันธมิตรที่จะรับผิดชอบอย่างมีธรรมาภิบาล รัฐบาลและองค์กรต่างๆ ในฐานะที่มีหน้าที่ควบคุมการใช้ทรัพยากรส่วนรวมจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในผลพวงอันเนื่องมาจากนโยบายของตนเอง หรือจากการขาดนโยบายที่สำคัญ และรัฐบาลต้องมีพันธมิตรที่จะประเมินผลกระทบ อันเนื่องมาจากนโยบายต่างๆ ของตนเอง และรายงานต่อสาธารณชน

การพัฒนานโยบายแห่งชาติด้านยาให้ทันสมัย และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ผ่านการทำงานร่วมกันของหน่วยราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อจัดการกับปัญหาให้เกิดการพัฒนาแบบอย่าง

¹ Commission on Intellectual Property Rights, Innovation and Public Health. Public health, innovation and intellectual property rights: report of the Commission on Intellectual Property Rights, Innovation and Public Health. World Health Organization. 2006.

² National Drug Accounts: Thailand Experience. Kessomboon N, Sakulbumrungsilp R, Udomaksorn S. Research in Social and Administrative Pharmacy 8 (2012) e5.

ต่อเนื่อง ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น สภาเภสัชกรรม ในฐานะขององค์กรทางวิชาชีพที่เป็นศูนย์กลางของเภสัชกรในหลายสาขา จึง ได้จัดทำ โครงการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรมระยะสั้นด้านนโยบายและการบริหารระบบยาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคขึ้น

5. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สามารถนำนโยบายแห่งชาติด้านยาสู่การปฏิบัติ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบยาทั้งในชุมชนสถานบริการระดับชาติ ผลกระทบของการพัฒนายาใหม่ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบยาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อสรุปปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการอบรม

- 1) มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงในรุ่นต่อไป
- 2) สามารถที่จะเข้ารับการอบรมและทำงานส่งได้ตลอดหลักสูตร

7. การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถสมัครเข้ารับการอบรม และผ่านการคัดเลือกจากวิทยาลัยฯ

8. โครงสร้างหลักสูตร

1. ระยะเวลาการฝึกอบรม	16 สัปดาห์
2. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	16 หน่วยกิต
2.1 ภาคทฤษฎี	2 หน่วยกิต
	(15 ชั่วโมงต่อหน่วยกิต × 2 หน่วยกิต = 30 ชั่วโมง)
1) การปรับฐานความรู้และอภิปรายในชั้น	16 ชั่วโมง
2) การนำเสนอผลงานและอภิปรายผล	14 ชั่วโมง
2.2 ภาคปฏิบัติ	14 หน่วยกิต
	(45 ชั่วโมงต่อหน่วยกิต × 14 หน่วยกิต = 630 ชั่วโมง)
1) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	450 ชั่วโมง
2) จัดทำ Policy brief	180 ชั่วโมง

หมายเหตุ

1. ภาคทฤษฎีมีจำนวนหน่วยกิตละ 15 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติมีจำนวนหน่วยกิตละ 45 ชั่วโมง

2. กำหนดให้ผู้เข้าอบรมปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น วิธีการแนะนำให้การพูดคุยโดยให้ผู้เรียนรายงานในชั้นเรียน ทางโทรศัพท์ หรือการใช้การสื่อสารโดยผ่านระบบ electronic
3. การจัดทำรายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในประเด็นการนำนโยบายแห่งชาติด้านยาสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่ ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระบบยาในชุมชน หรือสถานบริการ หรือระดับชาติ จากงานประจำของนักศึกษา รวมถึงปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการพัฒนางาน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี ความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมา และนำเสนอผลงานที่จัดทำต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ในรูปการนำเสนอด้วยวาจา และเอกสารรายงาน
4. การจัดทำแผนนโยบายที่สำคัญในพื้นที่ หรือจากงานประจำของนักศึกษา และนำเสนอผลงานที่จัดทำต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ในรูปการนำเสนอด้วยวาจา และเอกสารรายงาน

9. การวัดผลการฝึกอบรมและการสำเร็จการฝึกอบรม

1. การวัดผลการฝึกอบรมให้ใช้วิธีการประเมินระหว่างการฝึกปฏิบัติ และการสอบปฏิบัติ
2. การสำเร็จการฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรมต้องผ่านการประเมินระหว่างการฝึกปฏิบัติ และการสอบปฏิบัติ อย่างน้อยร้อยละ 80 ของคะแนนทั้งหมด โดยผู้เข้าอบรมจะได้รับการประเมินผลการเรียนจากการเก็บคะแนนตลอดภาคการศึกษา โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ≥ 80 จะได้ S และ < 80 ได้ U โดยรายละเอียดการประเมิน ประกอบด้วย

การประเมิน*	ร้อยละ
ความสนใจ	40
การอภิปรายในชั้นเรียน และการนำเสนอผลงาน	
รายงาน	60

*เงื่อนไขของการเข้าเรียน

นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของการเข้าเรียน หากมีการเข้าเรียนไม่ถึง 80% นักศึกษาจะไม่มีสิทธินำเสนอผลงาน

10. การจัดการฝึกอบรม

10.1 สถานที่ในการฝึกอบรม

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภค ด้วยความร่วมมือจากสถาบันสมทบ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้ารับ
การอบรม

10.2 กิจกรรมในการฝึกอบรม

กิจกรรมในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตรมีหน่วยกิต 16 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

10.2.1 ภาคทฤษฎี (2 หน่วยกิต) บรรยายและอภิปรายไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง เนื้อหาตามตารางที่ 1

10.2.2 ภาคปฏิบัติ (14 หน่วยกิต) ประกอบด้วย

- การจัดทำรายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในประเด็นการนำนโยบายแห่งชาติด้านยาสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่ ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน เน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระบบยาในชุมชน หรือสถานบริการ หรือระดับชาติ จากงานประจำของนักศึกษา รวมถึงปัญหาอุปสรรค และความท้าทายในการพัฒนางาน โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี ความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับมา และนำเสนอผลงานที่จัดทำต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ในรูปการนำเสนอด้วยวาจา และเอกสารรายงาน
- การจัดทำ policy brief เน้นนโยบายที่สำคัญในพื้นที่ หรือจากงานประจำของนักศึกษา และนำเสนอผลงานที่จัดทำต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ในรูปการนำเสนอด้วยวาจา และเอกสารรายงาน

ตารางที่ 1 แผนการสอน บรรยาย และอภิปรายในชั้น 30 ชั่วโมง

ลำดับ	หัวข้อ/วันที่/เวลา	บรรยาย	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน	ผู้สอน
โครงสร้าง กระบวนการ และทางเลือกเชิงนโยบาย ในการจัดการระบบยาและสุขภาพ							
1.	ระบบสุขภาพ และระบบยา	2 ชม.	1. อธิบายความหมาย 2. อธิบายโครงสร้างของระบบสุขภาพ และระบบยา	บรรยาย และ อภิปราย	Power point	<ul style="list-style-type: none"> • ความสนใจและการมีส่วนร่วม • การนำเสนอและรายงาน 	จิราพร ajarnji @yahoo.com
2.	- นโยบายแห่งชาติด้านยา - การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสุขภาพ และการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล ในสถานบริการทุกระดับ	1 ชม. 30 นาที	1. อธิบายโครงสร้าง 2. อธิบายกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และทางเลือกเชิงนโยบาย เพื่อการเข้าถึงยาและการใช้จ่ายอย่างสมเหตุผล ในสถานบริการทุกระดับ	บรรยาย และ อภิปราย	Power point	<ul style="list-style-type: none"> • ความสนใจและการมีส่วนร่วม • การนำเสนอและรายงาน 	วรสุดา worasuda302 @gmail.com
การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูลหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพ							
3.	- กระบวนการนโยบาย สาธารณสุข	3 ชม.	1. อธิบายกระบวนการนโยบายสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • อภิปราย 	Power point Case study	<ul style="list-style-type: none"> • ความสนใจและการมี 	นุศราพร nustat2

ลำดับ	หัวข้อ/วันที่/เวลา	บรรยาย	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน	ผู้สอน
	-กรอบแนวคิดในการพัฒนานโยบายสาธารณสุขอย่างมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลหลักฐาน - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนโยบายด้านยา		2. อธิบายกรอบแนวคิดในการพัฒนานโยบายสาธารณสุขอย่างมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลหลักฐาน 3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือในการประเมินนโยบายด้านยา	<ul style="list-style-type: none"> • กรณีศึกษา 		ส่วนรวม <ul style="list-style-type: none"> • การนำเสนอและรายงาน 	@gmail.com
การเขียนรายงานสรุปนโยบาย (Policy brief)							
4.	การเขียนรายงานสรุปนโยบาย (Policy brief)	1 ชม. 30 นาที	1. อธิบายหลักการเขียนรายงานสรุปนโยบาย 2. ฝึกเขียนรายงานสรุปนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • ตัวอย่าง 	Power point	-	กรรณิการ์ kakablueblue@gmail.com
5.	ฝึกปฏิบัติการเขียนรายงานสรุปนโยบาย	1 ชม.	เขียนรายงานสรุปนโยบาย	ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	-	-	
6.	นำเสนอ รายงานสรุปนโยบาย	2 ชม.	1. นำเสนอ ตอบข้อซักถาม 2. ร่วมอภิปรายในงานที่นำเสนอ	<ul style="list-style-type: none"> • นำเสนอคนละไม่เกิน 5 นาที • ส่งรายงาน อภิปราย 	Power point	<ul style="list-style-type: none"> • รายงาน • การนำเสนอ 	กรรณิการ์

ลำดับ	หัวข้อ/วันที่/เวลา	บรรยาย	วัตถุประสงค์	รายละเอียดกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน	ผู้สอน
ธรรมภิบาลของระบบยา							
7.	- แนวคิดในการวิเคราะห์ ธรรมาภิบาลของระบบยา - เครื่องมือในการประเมิน ธรรมาภิบาลระบบยา	1 ชม. 30 นาที	1.อธิบายแนวคิดในการ วิเคราะห์ 2.อธิบายเครื่องมือในการ ประเมินธรรมาภิบาลระบบ ยา	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • อภิปราย • กรณีศึกษา 	Power point Case study	<ul style="list-style-type: none"> • ความสนใจ และการมี ส่วนร่วม • การนำเสนอ และรายงาน 	นิตดา niyada.k @chula.ac.th
8.	- แนวทางการพัฒนาธรร มาภิบาลของระบบยาใน ประเทศไทย	2 ชม.	อธิบายแนวทางการพัฒนา ธรรมาภิบาลของระบบยาใน ประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> • บรรยาย • อภิปราย • กรณีศึกษา 	Power point Case study	<ul style="list-style-type: none"> • ความสนใจ และการมี ส่วนร่วม • การนำเสนอ และรายงาน 	วรสุดา worasuda302 @gmail.com
9.	นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความเห็น 14 ชั่วโมง						

10.3 กำหนดการเปิดอบรม

ชื่อการฝึกอบรม	ลักษณะการฝึกอบรม	กำหนดการฝึกอบรม
ภาคทฤษฎี: นโยบายและการบริหารระบบยาเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค	บรรยาย และอภิปราย	ปีละ 1 ครั้ง
ภาคปฏิบัติ: <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำรายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในประเด็นการนำนโยบายแห่งชาติด้านยาสู่การปฏิบัติ - จัดทำ policy brief เน้นนโยบายที่สำคัญในพื้นที่ 	จัดทำรายงาน และอภิปราย	ปีละ 1 ครั้ง

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย

หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ

ชื่อภาษาอังกฤษ

Certificate short course Training Program in Pharmaceutical and Health Consumer Protection

2. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อภาษาไทย

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (ระบาควิทยาเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ)

ชื่อภาษาอังกฤษ

Certificate in Pharmacy (Epidemiology for Pharmaceutical and Health Consumer Protection)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.1 วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

3.2 สถาบันหลักและสถาบันสมทบของวิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เนื่องจากการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะทางการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม จึงได้ตระหนักถึงความต้องการของเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพในประเทศไทย เช่น เภสัชกรในสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เภสัชกรในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เภสัชกรในกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เภสัชกรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เภสัชกรโรงพยาบาลชุมชน เภสัชกรกลุ่มงานเวชกรรมสังคมในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้ง เภสัชกรชุมชน เป็นต้น ที่มุ่งหวังจะได้รับการอบรมและฝึกฝนทักษะทางทางการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพอย่างต่อเนื่อง และเฉพาะทางความชำนาญทางระบาควิทยาเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

ระบาควิทยาด้านเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ เป็นการฝึกปฏิบัติการค้นหาและอธิบายปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ และบริการ ทั้งกลุ่มเสี่ยงและผลกระทบ ปัจจัยเสี่ยงหรือสิ่งก่อโรค การวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงกลุ่มที่สัมผัสปัจจัยเสี่ยง และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ การนำเสนอมาตรการแก้ปัญหา และการจัดทำรายงานในรูปแบบที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการคุ้มครองสวัสดิภาพความปลอดภัยในการใช้ยา การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาระบบยาของประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง จึงได้จัดทำเกณฑ์หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ สาขาระบาควิทยาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่ผ่านการอบรมมีจริยธรรม

8.3 รายวิชาในหลักสูตร

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม ได้กำหนดรายวิชาในหลักสูตรไว้ดังนี้

Module1) การปรับฐานความรู้ในชั้นเรียน 30 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-6	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย ที่มา และ บทบาท ของระบาดวิทยาทางยา - หลักการ และ กลยุทธ์ ทางระบาดวิทยาด้านยา - เครื่องมือในการศึกษาทางระบาดวิทยาของยา และ การประยุกต์ใช้ในระบาดวิทยาทางยา การศึกษาเชิงสังเกต การศึกษาเชิงพรรณนา และ การศึกษาเชิงทดลอง 	บรรยายและการซักถาม
7-12	<p>- การศึกษาระบาดวิทยา <i>การทบทวนวรรณกรรม และการออกแบบโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และ วิธีการศึกษา โดยประยุกต์วิธีการทางระบาดวิทยาในโครงการ</i> ครอบคลุม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะของความรุนแรงอาการไม่พึงประสงค์ ความชุกของปัญหา ผลกระทบ ● นิยามอาการไม่พึงประสงค์ กลุ่มศึกษา ● การออกแบบวิธีการศึกษาระบาดวิทยา เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ● การกำหนดจำนวนตัวอย่าง ● การแปรผล <ul style="list-style-type: none"> - การวัดทางเภสัชระบาดวิทยา การหาความสัมพันธ์ - การศึกษาเชิงพรรณนา.ในเภสัชระบาดวิทยา : Time, Place, Person - Case Reports, Case series - การศึกษาแบบตัดขวาง Cross-sectional studies ความเหมาะสม และ การประยุกต์ใช้ และ การศึกษาเชิงทดลอง 	เรียนจากกรณีศึกษา
13-18	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้ Cohort Studies และ การเลือกใช้ Case 	เรียนจากกรณีศึกษา

	control study ในการศึกษาระบาดวิทยาทางยา	
	- การจับคู่ หรือ Matching ใน Case-control	
	- การสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของยาและอาการไม่พึงประสงค์จากยา	
	- ความแปรปรวนในผลการศึกษาและปัญหาที่พบในการศึกษาระบาดวิทยาทางยา	
19-24	ทักษะการปฏิบัติในการทำงานด้านระบาดวิทยาและมาตรการแก้ปัญหา	เรียนจากฝึกปฏิบัติ
24-30	ทักษะการปฏิบัติในการทำงานด้านระบาดวิทยาและมาตรการแก้ปัญหา	เรียนจากฝึกปฏิบัติ

Moduel2) การศึกษาดูงานด้านระบาดวิทยาในชุมชน 20 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-20	-ดูงานด้านระบาดวิทยา ณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาและลงพื้นที่ดูงานด้านระบาด ของโรงพยาบาลที่จัดเป็น best practice หรือที่ได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ 1-2 แห่ง	ดูงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็น สรุบบทเรียนที่ได้รับและการนำไปประยุกต์ใช้

Module3) ปฏิบัติการทำโครงการด้านระบาดวิทยาและหามาตรการแก้ไขปัญหา 90 ชั่วโมง

ผู้เรียนเลือกประเด็นในการศึกษาด้านระบาดวิทยา และเขียนแผนงานด้านระบาดวิทยาและมาตรการแก้ไขปัญหา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี/ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมและประสบการณ์ของตนในการจัดทำแผน/โครงการ

ผู้เรียนต้องนำเสนอแผนฯ ที่พัฒนาขึ้นต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน ซึ่งอาจเป็นการนำเสนอด้วยวาจา เอกสาร หรืออื่น ๆ

Module4) การดำเนินงานตามแผนงานด้านระบาดวิทยาและมาตรการแก้ไขปัญหา และการประเมินผล 280 ชั่วโมง

ผู้เรียนต้องดำเนินการตามแผนและนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการเป็นระยะต่อคณะผู้สอนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยน และปรับแผนการดำเนินการ (คณะผู้สอนอาจนิเทศการดำเนินโครงการเป็นระยะด้วย) การประเมินผลของแผนงานหรือโครงการต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม

Module5) การเขียนรายงานเผยแพร่ 30 ชั่วโมง

ชั่วโมงที่	หัวข้อ	ลักษณะการเรียนรู้
1-2	การนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเขียนผลงานเพื่อเผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับต่างๆ	การฝึกปฏิบัติ
3-5	การวิเคราะห์ข้อมูล (ผู้เรียนนำข้อมูลของตนมาวิเคราะห์เพื่อฝึกการวิเคราะห์ข้อมูล)	การฝึกปฏิบัติ
6-30	การเขียนรายงานด้วยตนเองโดยอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ	การฝึกปฏิบัติ

8.4 การวัดผลการฝึกอบรมประกอบด้วย

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมินผล	สัดส่วนของการประเมินผล
1) ได้แผนงานด้านระบาควิทยาและมาตรการแก้ปัญหา ที่ -คำนึงถึงหลักจริยธรรม -สอดคล้องตามหลักวิชาการหรือกรอบทฤษฎี -แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ -ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยได้เหมาะสม	คณะผู้สอนประเมินจากรายงานแผนงานด้านระบาควิทยาและมาตรการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนพัฒนาขึ้น	ประเมินเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่ลงทะเบียน 3 หน่วยกิตแรก	ร้อยละ 25
2) ผู้เรียนสามารถดำเนินแผนงานด้านระบาควิทยาและมาตรการแก้ปัญหาโดย -มีลักษณะที่ระบุในข้อแรกและ -แสดงถึงความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดการความขัดแย้งได้ดี	คณะผู้สอนประเมินจากการติดตามการดำเนินงานตามแผนงานด้านระบาควิทยาและมาตรการแก้ปัญหา	ประเมินทุกเดือน หลังจากเริ่มดำเนินการตามแผนงาน	ร้อยละ 65
3. รายงานการวิจัยที่ได้มีคุณภาพ ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่มีระบบประเมินผลงานวิจัยแบบ peer review ¹	ประเมินจากการตอบรับของวารสาร	ประเมินเมื่อเริ่มเขียนรายงานจนถึงการตอบรับของวารสาร	ร้อยละ 10

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม สาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ สภาเภสัชกรรม

8.5 การสำเร็จการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการประเมิน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้รับการประเมินผลระหว่างการศึกษาฝึกปฏิบัติและรายงานการปฏิบัติงานส่วนตัว อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และ
- 2) ได้คะแนนการสอบข้อเขียน อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ
- 3) ได้รับคะแนนการสอบปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

9. หน่วยงานที่จัดดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม

9.1 รายนามอาจารย์ผู้ฝึกอบรม

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา คือ รศ.ดร.ภก.วิทยา กุลสมบูรณ์ และ ดร.ภญ.รุ่งทิwa หมั่นปา
อาจารย์ผู้สอน ได้แก่

1. รศ.ดร.ภก.วิทยา กุลสมบูรณ์
2. นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์
3. นพ.ปฐม สวรรค์ปัญญาเลิศ
4. ภญ. วิมล สุวรรณเกษาวงษ์
5. นพ.ดร. ธนรักษ์ ผลิตพันธ์
6. พญ.ชุลีพร จิระพงษา
7. นพ.วัชร เยี่ยมรัมย์กุล
8. ดร.ภญ.รุ่งทิwa หมั่นปา
9. อ.ดร.ภญ.ชิตชนก เรือนก้อน

9.2 มีอัตราส่วนของผู้สอนต่อผู้ฝึกอบรม อย่างน้อย 1 : 3 ในการฝึกภาคปฏิบัติ

9.3 แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ต้องมีในแหล่งฝึกปฏิบัติงานฯ หรือสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือ หนังสือบังคับ

- 1) พื้นฐานระบาดวิทยา (Basics of Epidemiology), นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์ และคณะ, สมาคมนักระบาดวิทยาภาคสนามมูลนิธิสุชาติ เจตนเสน มูลนิธิกรมควบคุมโรค และสมาคมระบาดวิทยา (ประเทศไทย)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

- 1) James E. Tisdale and Douglas A Miller. Drug-Induced Diseases: Prevention, Detection, and Management (Second edition) American Society of Health System Pharmacist

- 2) ชัยนตร์ธร ปทุมานนท์ ระบาดวิทยาการแพทย์ (1998) A PHRCG Publication PHRCG Publishers Chiangmai, Thailand
- 3) Brian L. Storm. Pharmacoepidemiology John Wiley and Son (1994).
- 4) Kenneth J. Rothmans and Sander Greenland. Modern Epidemiology (1998)

บทความวิจัย/บทความวิชาการ(ถ้ามี)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

Websites ที่เกี่ยวข้อง

- ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ <http://elib.fda.moph.go.th/library/>
- หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ <http://socialresearch.pharm.chula.ac.th/>
- ศูนย์เอกสารองค์การอนามัยโลก สำนักวิชาการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ที่ <http://pubnet.moph.go.th/techjrn/ttechjrn.html>

10. งบประมาณในการฝึกอบรม

หน่วยงานหลักที่ดำเนินการฝึกอบรมเป็นผู้กำหนด

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านงานเภสัชกรรมครอบครัวและชุมชน

1. ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย

หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นงานเภสัชกรรมครอบครัวและชุมชน

ชื่อภาษาอังกฤษ

Certificate short course Training Program in Family and Community Pharmacist Practice Learning

2. ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อภาษาไทย

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (งานเภสัชกรรมครอบครัวและชุมชน)

ชื่อภาษาอังกฤษ

Certificate in Pharmacy (Family and Community Pharmacist Practice Learning)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

3.1 สภาเภสัชกรรม

3.2 วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ แห่งประเทศไทย

3.3 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

4. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) ปี 2555-2559 ขึ้นเพื่อพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีขีดความสามารถที่จะรองรับความท้าทายและบริบทที่เปลี่ยนแปลงในอนาคตได้โดยแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) ปี2555-2559 จะมีความสอดคล้องกันทั้งด้านโครงสร้าง บุคลากรและคุณภาพบริการ โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายบริการในส่วนภูมิภาคเป็นเครือข่ายบริการ 12 เครือข่ายและกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพเป็นประเด็น 3 ประเด็น คือ บริการระดับปฐมภูมิ (ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) บริการระดับทุติยภูมิ บริการระดับตติยภูมิ และพัฒนาบริการศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสูง 4 สาขา (ทารกแรกเกิด โรคแม่เรื้อรัง อุบัติเหตุและฉุกเฉิน และโรคหัวใจและหลอดเลือด) โดยพัฒนาระบบบริการทุกระดับให้สามารถเชื่อมโยง และสอดคล้องกันภายในแต่ละเครือข่ายบริการ ภายใต้แผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ สุขภาพ (Service Plan) ปี 2555-2559 นี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนาเกณฑ์การจัดการกำลังคนของสหวิชาชีพ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนทรัพยากรด้านกำลังคนในระบบสาธารณสุข ในส่วนของงานเภสัชกรรมปฐมภูมินั้น ได้กำหนดให้ ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง (215 แห่ง) ต้องมีเภสัชกร 1 คน, รพ.สต.ขนาดใหญ่ (1,000 แห่ง) ต้องมีเภสัชกร 1 คน และ รพ.สต.ขนาดเล็ก (8,750 แห่ง) กำหนดให้มีเภสัชกร 1 คนต่อประชากรประมาณ 10,000 คน) (1)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ ถ้วนหน้า ปี 2555 – 2559 โดยบริการปฐมภูมิก็เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญ ลำดับที่ 3 ซึ่งกำหนดให้ สปสช.ต้อง สร้างความเข้มแข็งของระบบบริการโดยเฉพาะระบบบริการปฐมภูมิที่เหมาะสมในทุกมิติและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (Primary Care Strengthening) ทั้งนี้ บริการปฐมภูมิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีภาระหน้าที่ในการปกป้องความเป็นธรรมในด้านสุขภาพ ลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลิตภาพของประชาชน จัดบริการรักษาพยาบาลขั้นสูตโรค ป้องกันโรค สร้างเสริมสุขภาพ พื้นฟูสมรรถภาพ และ บริการการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่ลงทะเบียนกับหน่วยบริการปฐมภูมิใกล้บ้าน เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มาตรา 3 และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล คือ ให้ประชาชนทุกคนครัวเรือนมีหมอใกล้บ้านใกล้ใจดูแลสุขภาพถึงบ้าน ภายในทศวรรษต่อไปคนไทยทุกคนจะมีสุขภาพแข็งแรงเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างยั่งยืน และนโยบายการปฏิรูประบบบริการของกระทรวงสาธารณสุขตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) และการบริหารแบบเครือข่ายบริการสุขภาพ(2)

ในปีงบประมาณ 2557 คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้จัดสรรเงินจากงบบริการผู้ป่วยนอกทั่วไป เพื่อให้เป็นค่าบริการที่จ่ายตามเกณฑ์คุณภาพและผลงานบริการปฐมภูมิ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริม ศักยภาพการจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ โดยมีหลักการสำคัญที่ให้หน่วยบริการประจำ และระบบสุขภาพระดับอำเภอ (District Health System) ต้องสนับสนุนส่งเสริมหน่วยบริการปฐมภูมิ และเครือข่ายหน่วยบริการให้มีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อให้ประชาชนทุกครัวเรือนมี และเข้าถึงบริการปฐมภูมิที่มีคุณภาพด้วยความมั่นใจ โดยได้รับจัดสรรเงินจำนวน 37.00 บาทต่อผู้มีสิทธิ และงบบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในส่วนงบจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ จำนวน 20 บาทต่อประชากรทุกสิทธิ เพื่อจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพและ ผลงานบริการปฐมภูมิแก่หน่วยบริการ (2)

จากนโยบายการสนับสนุนความเข้มแข็งของระบบบริการปฐมภูมิ ของกระทรวงสาธารณสุข และ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิที่สูงขึ้น และส่งผลต่อผลลัพธ์ของการดูแลสุขภาพของประชาชนที่ดีมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยาในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน เช่น การใช้ยาไม่ถูกต้องตามแพทย์สั่ง, ผู้ป่วยมียาเหลือทิ้งที่ไม่ได้ใช้ ยาเสื่อมสภาพ และยาหมดอายุ เป็นจำนวนมาก ขณะที่ หลายปีที่ผ่านมา มีหลายหน่วยงานจะได้มีการพัฒนาศักยภาพของเภสัชกร ในงานเภสัชกรรมปฐมภูมิ แต่การพัฒนาศักยภาพของเภสัชกรเหล่านั้น ยังรูปแบบ และ เนื้อหาที่มีความหลากหลาย ขาดที่ทิศทางที่เป็นหนึ่งเดียวกัน

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ มุ่งแก้ปัญหาการใช้ยาที่เกิดในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้เกิดประสิทธิผล สภาเภสัชกรรม ในฐานะขององค์กรทางวิชาชีพที่เป็นศูนย์กลางของเภสัชกรในหลายสาขา จึงได้จัดทำ โครงการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรมระยะสั้นงานเภสัชกรรมปฐมภูมิ (Family and Community Pharmacist Practice Learning: FCPL) ขึ้น

5. กำหนดการเปิดอบรม

สภาเภสัชกรรม ได้เริ่มเปิดการฝึกอบรมตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2557

6. คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการอบรม

- 1) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเภสัชกรรมปฐมภูมิ ไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ ผ่านหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เช่น นจพบ, นพย, วคบท., เภสัชกรครอบครัว, เวชศาสตร์ครอบครัว, FPL, DHML
- 2) มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงในรุ่นต่อไป
- 3) สามารถที่จะเข้ารับการอบรมและทำงานส่งได้ตลอดหลักสูตร

7. การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถสมัครเข้ารับการอบรม โดยไม่มีการสอบคัดเลือก

8. โครงสร้างหลักสูตร

8.1 ระยะเวลาการฝึกอบรม	16 สัปดาห์
8.2 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	16 หน่วยกิต
1) ภาคทฤษฎี	2 หน่วยกิต
2) ภาคปฏิบัติ	14 หน่วยกิต
(ภาคทฤษฎีมีจำนวนหน่วยกิตละ 15 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติมีจำนวนหน่วยกิตละ 30 ชั่วโมง)	

8.3 รายวิชาในหลักสูตร

วิทยาลัยการคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพแห่งประเทศไทย สภาเภสัชกรรม ได้กำหนดรายวิชาในหลักสูตรไว้ดังนี้

- กิจกรรมในการฝึกอบรมตลอดหลักสูตรมีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
- 1) ภาคทฤษฎี (2 หน่วยกิต) บรรยายไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง (Module1) เนื้อหาประกอบด้วย
 - อุดมการณ์ด้านงานเภสัชกรรมปฐมภูมิ
 - แนวคิดเวชศาสตร์ครอบครัว
 - เครื่องมือ Primary Care, Family Medicine และ ชุมชน
 - แนวทางการค้นหาปัญหาในชุมชนและออกแบบการเชื่อมโยงการจัดการปัญหาด้านยาในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน
 - การพัฒนาโครงการจัดการปัญหาและผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน (Proposal development)
 - 2) ภาคปฏิบัติ (14 หน่วยกิต) ประกอบด้วยการฝึกปฏิบัติงานการทำงานเภสัชกรรมปฐมภูมির่วมกับสหสาขาวิชาชีพด้วยแนวคิดเวชศาสตร์ครอบครัว ฝึกปฏิบัติการออกแบบการเชื่อมโยงการจัดการปัญหาด้านยาในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยสร้างความร่วมมือของชุมชนและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น และ ฝึกการพัฒนาโครงการแก้ปัญหาการจัดการปัญหาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับบุคคล ครอบครั้ว และชุมชน รวมแล้วไม่น้อยกว่า 420 ชั่วโมง โดยครอบคลุมรายละเอียดของกิจกรรม ดังต่อไปนี้

ชื่อการฝึกอบรม	ลักษณะการฝึกอบรม	กำหนดการฝึกอบรม
1. ฝึกทำงานเภสัชกรรมปฐมภูมิร่วมกับสหสาขาวิชาชีพด้วยแนวคิดเวชศาสตร์ครอบครัว	ลงพื้นที่โรงพยาบาล แหล่งฝึกที่กำหนดในหลักสูตร และทำ Group discussion ปัญหาที่พบเกี่ยวกับยาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับ บุคคล ครอบครั้ว และ เชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชน	Module2 (30 ชั่วโมง)
2. ฝึกทักษะในการให้ค้นหาปัญหาในชุมชน และออกแบบการเชื่อมโยงการจัดการปัญหาด้านยาระดับบุคคล ครอบครั้ว และชุมชน โดยสร้างความร่วมมือของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ลงพื้นที่โรงพยาบาล แหล่งฝึกที่กำหนดในหลักสูตร และทำ Group discussion ปัญหาที่พบเกี่ยวกับยาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับ บุคคล ครอบครั้ว และ เชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชน	Module3 (30 ชั่วโมง)
3. ฝึกออกแบบการเชื่อมโยงการจัดการปัญหาด้านยาระดับบุคคล ครอบครั้ว และชุมชน โดยสร้างความร่วมมือของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ลงพื้นที่โรงพยาบาล แหล่งฝึกที่กำหนดในหลักสูตร และทำ Group discussion ปัญหาที่พบเกี่ยวกับยาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับ บุคคล ครอบครั้ว และ เชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชน	Module3 (30 ชั่วโมง)
4. ฝึกทักษะในการพัฒนาโครงการจัดการปัญหาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับ บุคคล ครอบครั้ว และชุมชน (Proposal development)	เขียนโครงร่างของโครงการที่จะดำเนินการ และนำเสนอแบบ one page presentation and discussion	Module4 (30 ชั่วโมง)
5. ฝึกการจัดการปัญหาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับบุคคล ครอบครั้ว และชุมชน	ดำเนินการตามโครงการจัดการปัญหาและผลิตภัณธ์สุขภาพในระดับบุคคล ครอบครั้ว และชุมชน ที่พัฒนาขึ้น	Module5 (300 ชั่วโมง)

	ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ภายใต้การดูแลของ อาจารย์พี่เลี้ยง	
6. ฝึกการประเมินผลโครงการและเสนอผล การดำเนินงาน การจัดการปัญหา และผลิตภัณ์ที่สุภาพในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน	นำเสนอผลการ ดำเนินงานการจัดการ ปัญหาและผลิตภัณ์ สุภาพในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน และGroup discussion	Module6 (30 ชั่วโมง)

8.4 การวัดผลการฝึกอบรมประกอบด้วย

- 1) การประเมินผลระหว่างการฝึกปฏิบัติ และ
- 2) การจัดทำรายงานการปฏิบัติงานส่วนตัว (port folio) และ
- 3) การสอบข้อเขียน และ
- 4) การสอบปฏิบัติ

8.5 การสำเร็จการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการประเมิน ดังต่อไปนี้

- 1) ได้รับการประเมินผลระหว่างการฝึกปฏิบัติและรายงานการปฏิบัติงานส่วนตัว อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และ
- 2) ได้คะแนนการสอบข้อเขียน อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ
- 3) ได้รับคะแนนการสอบปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

9. หน่วยงานที่จัดดำเนินการฝึกอบรมต้องมีองค์ประกอบ

9.1 หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรม ได้แก่

- 1 สภาเภสัชกรรม
- 2 วิทยาลัยคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและสุขภาพ แห่งประเทศไทย

9.2 รายงานอาจารย์ผู้ฝึกอบรม

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา คือ ผศ.ดร.ภญ. วรณา ศรีวิริยานุภาพ และ ดร.ภญ.รุ่งทิพา หมั่นป่า
อาจารย์ผู้สอน ได้แก่

รศ.นพ.สุรเกียรติ์ อาชานานุภาพ

พญ.สายพิน หัตถิรัตน์

นพ. สิริชัย นามทรศนีย์

ผศ.ดร.ภญ. วรณา ศรีวิริยานุภาพ

ภก.ภาณุโชติ ทองยัง

ดร.ภญ.รุ่งทิวา หมื่นปา

ภก. ศุภรักษ์ ศุภเอม

ภก. ฉัตรพิสุทธิ์ วิเศษสอน

นายศิริวัฒน์ คันธาราส

โดยมี มีอัตราส่วนของผู้สอนต่อผู้ฝึกอบรม อย่างน้อย 1 : 3 ในการฝึกภาคปฏิบัติ

9.3 แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ต้องมีในแหล่งฝึกปฏิบัติงานฯ หรือสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือ

- 1.สายพิณ หัตถ์รัตน. หนังสือคู่มือหมอครอบครัวฉบับสมบูรณ์ (Family medicine handbook). สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน
- 2.รศ.ภญ.ธิดา นิงสานนท์ และคณะ. ตำราเภสัชกรครอบครัว. สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล
- 3.Thomas Freeman and I.R. McWhinney. Textbook of Family Medicine, 2008.
- 4.Helen Fernandez. Fundamentals of Geriatric Medicine A Case-Based Approach.
- 5.Paul M. Paulman. TAYLOR'S Manual of Family Medicine, 2008
- 6.Alfred F. Talla. SWANSON'S Family Medicine Review a Problem,2009

10 งบประมาณในการฝึกอบรม

ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และ ค่าลงทะเบียนจากผู้เข้ารับการอบรม